

Elżbieta Mieczkowska

**NOWE ZADANIA BIBLIOTEK PEDAGOGICZ-
NYCH CZY ADAPTACJA REALIZOWANYCH
DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH**

DOBRE PRAKTYKI

Warszawa 2015

Projekt graficzny i skład

Łukasz Kluz

Wykorzystano elementy projektu

Studia Kreatywnego Małgorzaty Barskiej

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2015

Udostępnianie

Ośrodek Rozwoju Edukacji

00-478 Warszawa

Aleje Ujazdowskie 28

www.ore.edu.pl

Materiał przygotowany w ramach programu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

19 kwietnia 2013 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369). Celem zmian wprowadzonych przez rozporządzenie jest szersze włączenie bibliotek pedagogicznych do procesu wspomagania szkół i placówek oraz pracujących w nich nauczycieli (§ 1 ust. 1), w szczególności dostosowanie zadań i form działania bibliotek pedagogicznych do modernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli.

Zmianie nie ulegają dotychczasowe zadania związane z gromadzeniem, opracowywaniem, przechowywaniem, udostępnianiem materiałów bibliotecznych, prowadzeniem działalności informacyjnej i bibliograficznej oraz inspirowaniem i promowaniem edukacji czytelniczej i medialnej. W katalogu dodatkowej działalności bibliotek pedagogicznych pozostawiono bibliotekom prowadzenie działalności wydawniczej oraz organizowanie i prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej. „Wspieranie nauczycieli w realizacji zajęć dydaktycznych i wewnątrzszkolnego doskonalenia” będące wcześniej obowiązkowym zadaniem bibliotek pedagogicznych stało się obecnie: elementem prowadzonego „wspomagania szkół i placówek w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych” (§ 1 ust. 2 pkt 2a).

Działalność bibliotek pedagogicznych, polegającą na możliwości organizowania doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek pedagogicznych i bibliotek szkolnych zastąpiono obowiązkiem, organizowania i prowadzenia wspomagania bibliotek szkolnych (§ 1 ust. 2 pkt 2b), a ponadto podkreślono służbę księżnic pedagogicznych na rzecz bibliotek szkolnych, umieszczając stosowny zapis już w § 1 ust.1 cytowanego rozporządzenia.

To odzwierciedla *status quo* działalności księżnic pedagogicznych i podkreśla jeden z najważniejszych obszarów ich dotychczasowej aktywności w sposób bardziej zdecydowany niż w poprzednim rozporządzeniu.

Dla pracowników bibliotek pedagogicznych najbardziej rewolucyjny jest zapis § 1 ust. 2 pkt 2 dotyczący wspomagania. Ustawodawca wskazuje dwa obszary wspomagania: jeden to wspomaganie szkół i placówek w realizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej, a drugi – wspomniane wyżej wspomaganie bibliotek szkolnych. To ostatnie zadanie nie budzi obaw środowiska, gdyż biblioteki pedagogiczne mają bogate doświadczenie we wspieraniu bibliotek szkolnych.

Groźnie brzmi natomiast realizacja wspomagania szkół i placówek, o którym mowa w § 1 ust. 4:

„Wspomaganie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, polega na:

- 1) zaplanowaniu i przeprowadzeniu w związku z potrzebami szkoły lub placówki działań, mających na celu poprawę jakości pracy szkoły lub placówki, obejmujących:**
  - a) pomoc w diagnozowaniu potrzeb szkoły lub placówki,

- b) ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb szkoły lub placówki,
  - c) zaplanowanie form wspomaganie i ich realizację,
  - d) wspólną ocenę efektów realizacji zaplanowanych form wspomaganie i opracowanie wniosków z ich realizacji;
- 2) organizowaniu i prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą w celu doskonalenia swojej pracy, w szczególności przez wymianę doświadczeń”.**

Perspektywa realizacji wspomaganie budzi najczęściej obaw i dyskusji. Stąd cenna jest inicjatywa Ośrodka Rozwoju Edukacji, który poprzez konferencje i cykle szkoleń dla pracowników bibliotek pedagogicznych przygotowuje nauczycieli bibliotekarzy z bibliotek pedagogicznych do nowego zadania.

Kadra bibliotek pedagogicznych dysponująca różnorodnymi kwalifikacjami i umiejętnościami jest otwarta na nowe wyzwania i konieczność doskonalenia. Niejednokrotnie dowiodła, że potrafi efektywnie włączyć się w modernizację systemu oświaty w Polsce i bieżącą realizację lokalnych strategii rozwoju edukacji.

Biblioteki pedagogiczne od lat wspierają nauczycieli szkół i placówek w sposób bezpośredni i pośredni. Organizują czy współorganizują seminaria, konferencje, prezentują zasoby informacyjne na radach pedagogicznych i podczas szkoleń dla nauczycieli. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna w Wrocławiu sporządza bibliografię zasobów edukacyjnych Internetu. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Lublinie i Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Poznaniu przygotowują pakiety edukacyjne dla nauczycieli poszczególnych przedmiotów.

Biblioteki pedagogiczne dysponujące wszechstronnie wykształconą kadrą – w innych niż bibliotekoznawstwo specjalnościach – podejmują w ostatniej dekadzie szereg działań szkoleniowych skierowanych do ogółu nauczycieli, np. Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Elblągu od 2008 r. prowadzi szkolenia dla nauczycieli w zakresie TIK w trybie zajęć stacjonarnych i zdalnych, a Biblioteka Pedagogiczna w Skawinie prowadzi szkolenia dla nauczycieli w zakresie bajkoterapii i biblioterapii.

Biblioteki pedagogiczne to miejsca promocji dorobku lokalnego środowiska oświatowego: dobrych praktyk, scenariuszy zajęć, innowacyjnych działań czy programów autorskich. Publikacje nauczycieli trafiały do zbiorów lokalnych bibliotek pedagogicznych lub były publikowane na ich stronach internetowych, np. „Forum Nauczycieli” na stronie PBW w Lublinie, w formie materiałów samokształceniowych na platformach Moodle lub w czasopismach bibliotekarskich wydawanych przez biblioteki pedagogiczne (Marcol, 2010).

W sposób pośredni biblioteki pedagogiczne wspierały nauczycieli, realizując różnorodne zajęcia dydaktyczne dla uczniów. Nauczyciele bibliotekarze pomagali tym samym w rozwijaniu

kompetencji informacyjnych i medialnych, zapoznawali z warsztatem informacyjno-wyszukiwawczym bibliotek, wdrażali uczniów do samokształcenia i wyzwalali pozaszkolną aktywność poszukiwania informacji. Oprócz lekcji z edukacji czytelniczej i medialnej w bibliotekach pedagogicznych, np. w Gdańsku, Łodzi, w WMBP w Elblągu – Fili w Lidzbarku Warmińskim, odbywały się lekcje o tematyce regionalnej i historycznej, a w PBW w Poznaniu i w WMBP w Elblągu – zajęcia z przyrody i geografii.

Biblioteki pedagogiczne pełniły ważną rolę w wdrażaniu nowej matury – w 2005 r. w większości z nich pojawiła się oferta zajęć lub indywidualnych konsultacji na temat zasad sporządzenia bibliografii załącznikowej i przygotowania prezentacji maturalnej. Biblioteki pedagogiczne z ich bogatymi materiałami multimedialnymi były też miejscem realizacji zajęć z wychowania do życia w rodzinie i profilaktyki uzależnień jak w PBW w Słupsku oraz bezpieczeństwa w szkole i poza nią jak w WMBP w Elblągu. Realizowane zajęcia służyły więc rozwijaniu niemal całego katalogu kompetencji kluczowych. W Warmińsko-Mazurskiej Bibliotece Pedagogicznej w Olsztynie od kilku lat są realizowane ciekawe wystawy i towarzyszące im lekcje dotyczące historii literatury, które uświetniły obchody roku Herberta, Miłosza, Chopina i Korczaka.

Niektóre biblioteki pedagogiczne realizują zajęcia dydaktyczne z uczniami tylko w wyznaczone dni tygodnia, np. Edukacyjne Środy w PBW w Rzeszowie. Inne robią to zgodnie z potrzebami nauczycieli w ciągu całego tygodnia. Coraz powszechniejsze stają się również zajęcia realizowane przez pracownika biblioteki pedagogicznej w konkretnej szkole. Kilka bibliotek w kraju udostępniło również swoje platformy edukacyjne do przeprowadzania konkursów dla uczniów.

Udział bibliotek pedagogicznych w projektach edukacyjnych i projektach międzynarodowych służących podnoszeniu kwalifikacji kadr oświatowych podkreślił miejsce księżnic pedagogicznych i ich rolę w edukacji równoległej. Projekt w ramach Comenius Regio „Blue and Green – Education outside the classroom”, w którym wzięła udział WMBP w Elblągu, udowodnił, że możliwe jest przeniesienie edukacji z klasy szkolnej do środowiska pozaszkolnego.

Wyjątkowe miejsce w działaniach księżnic pedagogicznych służących doskonaleniu nauczycieli zajmuje organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i szkolnych. Dla tych ostatnich biblioteki pedagogiczne były miejscem samokształcenia i rozwijania umiejętności. Wobec braku doradców metodycznych ds. bibliotek szkolnych w regionalnych i lokalnych ośrodkach doskonalenia nauczycieli księżnice pedagogiczne zlokalizowane w dawnych 49 ośrodkach wojewódzkich zintensyfikowały działania na rzecz nauczycieli bibliotekarzy szkół. Aktywność bibliotek pedagogicznych była koniecznością, zwłaszcza że w ciągu ostatnich 10 lat warsztat pracy nauczyciela bibliotekarza pracującego w szkole uległ ogromnym przeobrażeniom. Biblioteka szkolna przeszła transformację od tradycyjnej biblioteki szkolnej w szkolne centrum informacji (SCI). Nastąpiła automatyzacja procesów bibliotecznych i modyfikacja zadań bibliotekarza szkolnego z powodu dwukrotnej zmiany podstawy programowej.

Nauczyciele bibliotekarze ze szkół szukali pomocy w realizacji codziennych zadań. Skupieni niejednokrotnie wokół lokalnych bibliotek pedagogicznych zaczęli tworzyć zespoły samokształceniowe nauczycieli bibliotekarzy. Były one szczególnie powszechne w powiatach, choć przetrwały również w dużych miastach, choćby w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Warszawie i jej filiach. Do dzisiaj zespoły funkcjonują, np. w Bibliotece Pedagogicznej w Gryficach, Bibliotece Pedagogicznej w Białej Podlaskiej, Bibliotece Pedagogicznej w Nowym Sączu, PBW w Poznaniu Filii we Wrześni, Bibliotece Pedagogicznej w Skawinie. Spotkania zespołów odbywały się w filii biblioteki pedagogicznej lub naprzemiennie w bibliotekach szkolnych od 3 do 5 razy w roku szkolnym.

Na czele zespołu stał lider wybrany przez grupę nauczycieli bibliotekarzy, który pełnił rolę koordynatora działań. Odpowiadał za zebranie potrzeb szkoleniowych, przedstawienie do zaakceptowania planu działań, uzgodnienie z uczestnikami harmonogramu spotkań. Spotkania odbywały się co 2 miesiące, jak w WMBP w Elblągu Filii w Morągu, lub rzadziej. Przyjmowały one formę szkoleń przywarsztatowych, prezentacji przykładów dobrych praktyk pracy bibliotek szkolnych, przeglądów literatury fachowej, warsztatów, prelekcji, wyjazdów edukacyjnych (zespół samokształceniowy przy Bibliotece Pedagogicznej we Wrześni). W niektórych przypadkach odchodzono od nazewnictwa „zespoły samokształceniowe”, niektóre inicjatywy przetrwały, a inne umierały śmiercią naturalną z powodu braku lidera oraz systematycznej diagnozy potrzeb.

Powstawanie zespołów samokształceniowych wynikało z potrzeb nauczycieli. Pozwalało stworzyć grunt wymiany doświadczeń, wzajemnego uczenia się i możliwości korzystania z fachowości kadry bibliotek pedagogicznych i specjalistów z zewnątrz. Wiele poprzednich inicjatyw służących samokształceniu nauczycieli bibliotekarzy szkół, szczególnie tych na bazie bibliotek pedagogicznych, przetrwało, dzięki czemu dzisiaj można budować na tych doświadczeniach sieci współpracy i samokształcenia.

Biblioteki główne najczęściej wspierały prace lokalnych zespołów samokształceniowych poprzez organizację regionalnych lub ogólnopolskich form konferencyjnych jak chociażby WMBP w Elblągu. Wiele konferencji i seminariów adresowanych do nauczycieli organizowano we współpracy z Serwisem Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna i Sekcją Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych SBP.

Zasługującą na uwagę inicjatywą było Forum Nauczycieli Bibliotekarzy organizowane przez Warmińsko-Mazurską Bibliotekę Pedagogiczną w Olsztynie skupiające nauczycieli bibliotekarzy z rejonu oddziaływania Biblioteki. Organizowane od 2003 r. średnio 5 razy w roku na stałe wpisało się w ofertę doskonalenia nauczycieli bibliotekarzy województwa warmińsko-mazurskiego (Wiśniewska, 2013).

Aktywność bibliotek pedagogicznych na rzecz wspierania edukacji uwarunkowana jest koncepcją pracy placówki, doświadczeniem w działalności środowiskowej oraz kreatywnością kadry. Niebagatelną rolę w efektywności tego typu działań odgrywa implementacja nowoczesnych technologii, w tym wykorzystanie zdalnej edukacji. Ta ostatnia pozwala objąć ofertą wsparcia większą ilość osób bez względu na bariery czasowe i terytorialne. Działalność edukacyjna na platformie jest obecnie realizowana w ośmiu bibliotekach pedagogicznych, wśród

których niekwestionowanym liderem jest WMBP w Elblągu. Biblioteczne Centrum Zdalnej Edukacji udostępnia obecnie 15 kursów z prowadzącym oraz materiały samokształceniowe.

Doświadczenie w pracy na platformie jest niezbędne nie tylko w sprawnym koordynowaniu sieciami współpracy i samokształcenia, lecz także w edukacji nauczycieli. Technologie informacyjno-komunikacyjne są widoczne w tematyce stacjonarnie realizowanych szkoleń proponowanych przez biblioteki pedagogiczne w Elblągu, Wrocławiu, Toruniu, Rzeszowie, dotyczących np. PREZI, HotPotatoes czy tworzenia interaktywnych narzędzi dydaktycznych. Wersje kursów e-learningowych z prowadzącym na platformie są jedynie w ofercie WMBP w Elblągu. Katalog wyżej wymienionych działań edukacyjnych księżnic pedagogicznych dopełniają spotkania autorskie, wystawy oraz liczne konkursy, o których informują strony www wszystkich bibliotek.

Szerokie spektrum działań edukacyjnych kierowanych od lat do nauczycieli i uczniów w przekonaniu autorki niniejszego opracowania daje bibliotekom pedagogicznym szanse na poprawną realizację zadań związanych z wspomaganie szkół i placówek. Większość bibliotek pedagogicznych informuje o polityce oświatowej państwa, w swojej ofercie usług uwzględnia priorytety MEN i podejmuje coraz więcej działań wspierających realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych lokalnych szkół i placówek.

Część księżnic pedagogicznych, niezależnie od swojej struktury organizacyjnej, od bieżącego roku wspiera realizację projektów pilotażowych w powiatach planowanych na lata 2013–2015. Wśród partnerów i realizatorów projektów konkursowych w ramach Działania 3.5 Kompleksowego wspomaganie rozwoju szkół w ramach Priorytetu III PO KL są: biblioteki filialne, filie biblioteczne bibliotek pedagogicznych będących w strukturach ośrodków doskonalenia, biblioteki pedagogiczne połączone z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w powiatowe centra rozwoju edukacji, np.:

- PBW w Katowicach Filia w Będzinie jako partner w projekcie przygotowuje warsztat informacyjny dla koordynatorów trzech sieci współpracy i samokształcenia, które powstały w ramach projektu. Ponadto nauczyciele bibliotekarze będzińskiej filii na potrzeby szkół będą realizować zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej, zajęcia z elementami biblioterapii i zajęcia z edukacji regionalnej.
- PBW w Gdańsku Filia w Starogardzie – partner w projekcie powiatowym, obok podstawowej działalności statutowej, będzie realizatorem półtoragodzinnych szkoleń dla nauczycieli 30 placówek w powiecie stargardzkim objętych wspomaganie. Dodatkowo filia będzie gromadzić i udostępniać zasoby informacyjne zakupione do projektu za kwotę ok. 20 000 zł.
- ODN Biblioteka Pedagogiczna w Białymstoku Filia w Bielsku Podlaskim – na mocy porozumienia zawartego między Marszałkiem Województwa Podlaskiego a Burmistrzem Bielska Podlaskiego – jako partner w projekcie w ramach prowadzonej działalności informacyjnej i bibliograficznej ma przygotowywać zestawienia według potrzeb szkół uczestników projektu. Ponadto ma otrzymać w darze, w celu gromadzenia i udostępniania, literaturę wypracowaną przez nauczycieli szkół objętych wspomaganie.

- Biblioteka Pedagogiczna w Bartoszycach, będąca wraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną częścią składową zespołu placówek – Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Bartoszycach, jest współrealizatorem projektu skierowanego do szkół i placówek powiatu bartoszyckiego. Nauczyciel bibliotekarz jest szkolnym organizatorem rozwoju edukacji (SORE) i obejmuje wspomaganie sześć szkół, w których odbył spotkania z radami pedagogicznymi, uczestniczył w diagnozie potrzeb i wraz z wyłonionymi zespołami wziął udział w planowaniu realizacji procesu wspomagania. Pomieszczenia biblioteki są biurem projektu, miejscem spotkań dwóch sieci współpracy i samokształcenia: dyrektorów i nauczycieli pedagogów oraz nauczycieli odpowiedzialnych za pomoc psychologiczno pedagogiczną w szkołach, miejscem spotkań pięciu nauczycieli, którzy realizują zadania SORE. W ramach projektu placówka otrzyma sprzęt multimedialny, kserokopiarkę oraz laptopy wykorzystywane w latach 2013–2015 dla potrzeb SORE.

Do połowy listopada 2013 r. tylko kilka bibliotek pedagogicznych w kraju podjęło się fakultatywnie organizowania i prowadzenia wspomagania¹. Wszystkie biblioteki zaczęły od określenia koncepcji realizacji nowych zadań, dokonały zmian w statutach, zmodyfikowały strukturę organizacyjną oraz dokonały zmian w zakresach obowiązków pracowników. Powstały w nich wydziały do spraw wspomagania, które rozpoczęły kampanię informującą o nowej ofercie poprzez stronę internetową, plakaty informacyjne i tradycyjne informatory.

Prekursorką wspomagania realizowanego przez biblioteki pedagogiczne w miastach nieobjętych pilotażem była Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. Biblioteka po przekształceniu Wydziału Promocji w Wydział Wspomagania powierzyła trzem osobom realizację zadań związanych z wspomaganie. Jedną z nauczycielek bibliotekarek była uczestnikiem systemowego projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”. DBP we Wrocławiu określiła obszary wspomaganie i objęła kompleksowym wspomaganie trzy placówki, z którymi podpisano już we wrześniu stosowne porozumienia oraz przygotowano roczne plany wspomaganie.

Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Elblągu rozpoczęła od zmiany struktury organizacyjnej i stworzenia bogatej, spójnej z podstawą programową, oferty zajęć edukacyjnych dla uczniów wszystkich etapów kształcenia na rok szkolny 2013/2014. Kierownik Wydziału Wspomaganie Edukacji i Multimediów wyszedł z inicjatywą zintensyfikowania ilości i tematyki zajęć edukacyjnych, które realizowane w siedzibie biblioteki lub przez jej nauczyciela bibliotekarza w klasie szkolnej uatrakcyjnią proces dydaktyczny szkół. Ważne miejsce w ofercie, którą opublikowano na stronie www. biblioteki i dostarczono w wersji papierowej do szkół Elblągu, zajmują oczywiście zajęcia służące rozwijaniu kompetencji informacyjnych i medialnych, ale obok nich są propozycje zajęć z przyrody, informatyki, języka polskiego, religii, poruszające kwestie bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa w sieci – wszystkie zgodne z podstawą

---

¹ Obowiązek ten spocznie na księżnicach pedagogicznych 1.01.2016 r. zgodnie z zapisami § 5 ust.1 cytowanego rozporządzenia MEN z dnia 28 lutego 2013 r.

programową. Wydział Wspomagania Edukacji i Multimediów, który powstał w związku z restrukturyzacją Biblioteki Głównej już 1 stycznia 2013 r. skupił osoby wyposażone w umiejętności i kompetencje, które ułatwiły wspomaganie szkół i placówek: nauczycieli i uczniów. W wydziale pracują trzy osoby, w tym jedna osoba to szkolny organizator rozwoju edukacji (SORE), a dwie to koordynatorzy sieci współpracy i samokształcenia. Wszyscy pracownicy Wydziału Wspomagania Edukacji i Multimediów posiadają umiejętności w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), doświadczenie w realizacji szkoleń dla nauczycieli w zakresie wykorzystania TIK oraz umiejętność pracy na platformie, w tym zarządzania spotkaniami w „chmurze”. To pozwoliło na powołanie dwóch sieci współpracy: jednej dla nauczycieli bibliotekarzy, a drugiej dla nauczycieli zainteresowanymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

WMBP w Elblągu w bieżącym roku szkolnym przygotowała ponadto bogatą ofertę propozycji szkoleniowych w zakresie TIK dla wszystkich nauczycieli. Są wśród nich szkolenia stacjonarnych i zdalne na bibliotecznej platformie Moodle.

W październiku 2013 r. udało się stworzyć otwarty katalog propozycji kompleksowego wspomagania, który uwzględniał priorytety polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2013/2014 oraz zakładał pomoc szkole w podniesieniu jakości kształcenia, w szczególności przy efektywnym wykorzystaniu TIK w pracy wszystkich podmiotów szkoły. Jego powstanie poprzedziły rozmowy dyrektora biblioteki z dyrektorami szkół, celem wytypowania obszarów pracy placówek, które pracownicy biblioteki mogliby objąć wspomaganie: pomoc w diagnozie, planowaniu, realizacji i ewaluacji doskonalenia obszarów pracy szkoły. Przekonanie szkół do współpracy okazało się zadaniem bardzo trudnym, gdyż te z pewną rezerwą odnosiły się do wspomaganie proponowanego przez WMBP w Elblągu. Ich obawy potęgowały: stereotypowe postrzeganie roli bibliotek pedagogicznych, brak rzetelnej wiedzy o możliwości realizacji nowych zadań statutowych, brak doświadczeń nauczycieli bibliotekarzy w realizacji wspomaganie i tylko teoretyczne przygotowanie kadry biblioteki do nowej roli oraz poparte tradycją szukanie pomocy we wspomaganie w ośrodkach doskonalenia nauczycieli. W końcu udało się przekonać do współpracy dwóch dyrektorów szkół, których nauczyciele korzystali z oferty szkoleń w zakresie TIK, a uczniowie – z zajęć edukacyjnych. Szkoła podstawowa oczekiwała działań służących promocji czytelnictwa stąd wybrała ofertę „TIK w procesie promocji czytelnictwa w szkole podstawowej”, szkoła ponadgimnazjalna chciała podnieść jakość kształcenia poprzez uatrakcyjnienie zajęć edukacyjnych i rozwój umiejętności w zakresie tworzenia e-zajęć stąd wybrała ofertę „Platforma edukacyjna w pracy nauczyciela”. Każdej ze szkół wyznaczono opiekuna SORE. Obejmując wspomaganie ww. szkoły w rocznych planach wspomaganie (RPW) uwzględniono zasoby kadrowe i sprzętowe biblioteki, której pracownicy będą też ekspertami w zakresie TIK. Podwójna rola biblioteki, zdaniem autorki niniejszego opracowania, może usprawnić realizację procesu wspomaganie, szczególnie gdy obok doskonalenia nauczycieli będzie wzmacniana aktywność poznawcza uczniów w trakcie zajęć edukacyjnych realizowanych w szkołach i bibliotece.

Oferta zajęć edukacyjnych, doskonalenia pracowników oświaty i przykładowych ofert wspomaganie szkół i placówek jest dostępna na [stronie](#) WMBP w Elblągu.

Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie jest instytucją wspomagającą realizację pilotażowego projektu wspomaganie szkół, realizowanego przez miasto Olsztyn. W roku szkolnym 2013/2014 zamierza stworzyć sieć współpracy nauczycieli bibliotekarzy, wykazując lojalność nauczycieli bibliotekarzy szkół i ponad dziesięcioletnie doświadczenie w organizacji cyklicznych forów nauczycieli bibliotekarzy. Kadra biblioteki doskonali swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach dla przyszłych szkolnych organizatorów rozwoju edukacji i koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia. Olsztyńska księżnica prowadzi szereg zajęć edukacyjnych dla uczniów, które z pewnością wzbogacą proces wspomaganie szkół i placówek.

Reasumując, należy podkreślić, że biblioteki pedagogiczne są otwarte na realizację nowych zadań na rzecz wspomaganie szkół i placówek. Tempo i zakres ich wdrażania zależą od wielu czynników, w tym od dalekowzroczności organów prowadzących i mądrości kadry kierowniczej księżnic pedagogicznych – z jednej strony od kreatywności nauczycieli bibliotekarzy i umiejętności uczenia się na przykładach dobrych praktyk z drugiej. Można jednak mieć nadzieję, że biblioteki pedagogiczne dysponujące potencjałem doświadczeń na rzecz wspierania środowisk oświatowych mądrze go wykorzystają w ciągu najbliższych dwóch lat, bo organizacyjne uczenie się, doskonalenie kadr i zasada benchmarkingu nie są obce księżnicom pedagogicznym.

BIBLIOGRAFIA

Marcol A., (2010), [*Czasopisma bibliotek pedagogicznych na przykładzie „Dialogów Bibliotecznych”*](#), „Warsztaty Bibliotekarskie” nr 1–2 [online, dostęp dn. 15.05.2015].

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczególnych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369).

Wiśniewska M., (2013), [*10 lat Forum Nauczycieli Bibliotekarzy w Warmińsko-Mazurskiej Bibliotece Pedagogicznej im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie*](#), „Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy” nr 2 [online, dostęp dn. 15.05.2015].

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl